

СРПСКА НЕЗАВИСНОСТ

ПЕНЕ ЗА СРЕДЊУ:
на годину 24 дни, на по године 12 дни, на четврт год. 6 дни.
ЗА ОСТАЛЕ ЗЕМЉЕ НА БАЛКАНСКОМ ПОЛТОТОКУ:
на годину 30 франака, на по године 15 фр. на четврт год. 8 фр.
ЗА АУСТРО-УГАРСКУ:
на годину 15 фр. у БАНК., на по год. 8 ф. на четврт год. 4 ф.
ЗА СВЕ ОСТАЛЕ ДРЖАВЕ:
на годину 36 фран., на по године 18 фр., на четврт год. 10 фр.

ИЗЛАЗИ У БЕОГРАДУ
УТОРИНОМ, ЧЕТВРТНОМ, СУБОТОМ И НЕДЕЉОМ
НА ЦЕЛОМ ТАВАКУ

УПРЕДНИШТВО је и АДМИНИСТРАЦИЈА У КУЋИ г. Томе Андрејевића
БЕЛГИЈСКИ ВЕНАЦ.

ЗА ОГЛАСЕ РАЧУНА СЕ:
први пут 20 дни, пара од реда, а после сваки пут 10 пр.
за притискано 50 парара дни, од реда.
Рукопис шаљу се уредништву, а претплате адмињистрацији
„СРПСКЕ НЕЗАВИСНОСТИ“.
Рукописи не вратљују се. Неплатљена писма не примају се.

ТЕЛЕГРАМИ

Париз 3. Фебр. (оригинална датица).
Синоћ Срби предадоше адресу руском генералу Скобелеву. Он је примио са највећим усхићењем. Поздравља Србе као прве борце словенства. Прогласи солидарност, верује у крајну победу. Одноздрављен бурно од свију нас.

Београд 2. Фебр. (оригинална датица).
Са петнаест грађана више но што је напредњачки кандидат гласова имао, допратисмо Кундовића посланика здрава и весела довде.

Тако лозничани знају.

Курија 3. Фебр. (оригинална датица).
Јутрос Браловић, осуди Гају Милорадовића, из Војника за ону датицу Димитријевићу, на 25 дана затвора. Браловић отишao у Параћин његов заступник секретар Симовић забрани ми састанак са Гајом, по коме ли је закону то боже мој, да је буде по шумској уредби или закону с потесним?

НОВА ПОГОДВА

ИЗМЕЊУ

ЕНГЛЕСКЕ И СРБИЈЕ О ТРГОВИНИ.

Влада наша извела је пред народну скупштину једну „декларацију“, потписану енглеским министром Гранвилом и српским послаником у Паризу, Мариновићем. Овом декларацијом мења се или, тачније рећи, заменjuје се трговачки уговор, који је потписан 7. Фебруара (по нов.) 1880 између Србије и велике Британије. Но као што је Енглеска влада поднела (у колико се томе није противило српски пуномоћник) своме парламенту и један део преписке вођене између двеју влада, то ћемо се ми обазрети и на ту преписку и на садржину декларације, макар овде и поновили своје цогледе, које смо летос у једном либералном листу већ изложили. Ствар долази данас сутра на решење пред законодавно тело, па не ће бити излишно да се чује, како је влада преиначила онај уговор, на који су ћени чланови, док су били у опозицији, тако безобзирно напали, да смо у праву били очекивати, да га они измене у смислу по Србију кориснијем, а не да га изопаче.

Најпре да видимо шта има у тим актима које је енгл. влада извела. Зна се, да се у Енглеској велико незадовољство изродило са тога што је трговачким уговором закључним између Србије и Аустро-Угарске енглески уговор обезуважен. Услед протеста Енглеске, влада српска упути г. Мариновића из Париза у Лондон, где је он такође акредитован, да покуша изравнati размирицу. Ми наравно писмо читали упутства издата српском пуномоћнику, али не сумњамо ни мало да су она сведена на мало речи, гласила: „изравњање по што по то;“ јер или је ваљало попуштати до краја у Лондону, као што се већ понустило у Бечу, или завадити се до краја са Енглеском.

Како је расположење владало у парламенту енглеском, то видимо из свакидањих интервалија, које су се понављале и пошто је „протокол“ потписан био; а незадовољство владе карактерише сама преписка вођена са српским пуномоћником. Тако одмах у првој ноти (од 2/14 Јуна) британски министар спољних послова, лорд Гранвил, пише г. Мариновићу:

„Мени једва да је нужно рећи како влада Њезиног Величанства јако сажаљева што види оваке резултате трговинских преговорова, који су ту скоро вођени између Србије и Аустро-Угарске, као и што налази, да су неке од одредаба аустро-српског уговора од 6. пр. м. употреби са уговором закљученим између Вел. Британије и Србије 7. Фебруара 1880. ј.д.“

Лорд Гранвил „јако сажаљева“ дакле: 1-во резултат наших трговинских преговорова са Аустро-Угарском јоште; и друго појаву што су неке одредбе енглеског уговора доведене у читање.

За оне прве незгоде он мора, направно, оставити нама, да сами тражимо лека, јер, у оните, и друге према Србији добро расположење силе морају да се ограниче на „сажаљење,“ — говорећи: „Кад Срби сами иду Аустрији у парочу, ми им не можемо помоћи.“ Али противу оне друге незгоде енглески министар предлаже као лек да 1-во британско гвожђе и челик и све врсте гвоздених и челичних фабриката, који ишу подложни ad valorem таксама одређеним по аустро-српској уговорној тарифи — буду слободни од сваке ћумручине; 2-го, да се сада на стопа ad valorem од 8 на сто (што је утврђено у енглеском уговору) сведе на 5 на сто за памучна и вунена пре-

дива; 3-ће да се Енглесима обезбеди право трговачких марака; и 4-то да се британске насеобине (Јужна Африка и Канада) ослободе од обвеза нашег уговора од 7. фебр. 1880 (22. јан.)

Ово су услови, које енглеска влада полаже па да не подиже више никаквих протестација противу трговинског уговора, који је српска влада закључила са Аустро-Угарском. И, као што напред рекосмо, ту није било избора. Као што је уговор закључен са Аустро-Угарском последица оне несретне „формулe“ која је признала турске уговоре, тако је сад попуштање у Лондону неизбежна последица уговора са Аустријом. „Das ist eben der Fluch der bösen That dass sie immer das Böse gebären muss.“ — С тога и српски пуномоћник мора да празни „gute Miene zum bösen Spiel,“ па не само да (потом од 11/23 Јуна) прима положене услове, но још изражава и дубоку захвалност на пристанку Енглеске, што тако „правично и благонаклон“ оцењује тако „тежак предмет.“ Српски пуномоћник додаје са осећајима, којима ми не бисмо желели бити тумами, да се зарад ногодба са Енглеском српска влада решила да поднесе нове финансијске жртве (à assumer de nouveaux sacrifices financiers en vue d'arriver à une entente avec le Gouvernement de S. M. la Reine.)“

Из друге једне ноте лордове видимо, да је г. Мариновић имао 4/16 Јуна усмена објашњења са сер Чарлсом Дилком, помоћником министра спољних послова, и да се том приликом ограђивао од тачке 1.; (т. ј. против слободног уноса гвожђа и челика) „на што српска влада,“ вели г. Мариновић, неможе пристати без великих неприлика“ — наравно од Аустрије, јер она је сада стожер око кога се врти питанje о напоји декономије и независности.“

Резултат ових преговорова изражен је у једном билатералном акту, који се зове „декларација“. Њу су потписали 22. Јул. ов. г. лорд Гранвил и г. Мариновић.

У „декларацији“ нема никаква спомена о предметима прве тачке, т. ј. о гвожђу и челику, из чега би се могло извести, да ту није било никакве исправке, а судећи и по преписци рекли бисмо, по једној ноти Гранвиловој, да је енглеска влада одустала да рекламије противу повластица датих Аустро-Угарској у овим предметима; по ту забуњује претрес, који се неколико пута понављао у парламенту и он-

да кад су акта већ јавности проглашени. Питање о уљену и железничком материјалу било је неколико пута предмет тако живих сцена, да је, што ретко бива, морао посредованти и сам председник парламента. Сер Чарлс Дилк је тврдио да ови предмети из Енглеске могу без ћумручине у Србију улазити, а интерпеланти су сумњали да се то тиче и Енглеске, па су захтевали да се владина изјава стави на проктак. И заиста остаје загонетка како је Дилк могао ову изјаву учинити кад је, на пр. уљен, ушао у погранични саобраћај са Аустријом, дакле у искључиве повластице уступљене Аустро-Угарској!

Значајно је такође што је влада енглеска изјавила у парламенту да би она била готова да сваколику прешкву преда јавности, кад се неби противио г. Мариновић!! Ове речи откривају од двога једно: или је о угљену и жељезничком материјалу учинена каква тајна погодба (која би онда и гореозначено противречије објаснила) па се српски пуномоћник боји да за њу дозна аустро-угарска влада, или у преписци, која је вођена, има ствари које влада српска мора да крије од јавног мишљења у Србији. Било како му драго, ствар није чиста. Зло је у сваком случају. Ако Енглеска излаже више по Аустрији, или ако стоји са Аустријом на рапој нози у неизбјегљиву, она због даљине не може конкурисати са Аустријом, па ћемо ми имати да плаћамо аустријску надмоћност на нашој индустрији.

Друге су све тачке ушли у ногодбу. Оне су више или мање равнодушне, изузимајући тачку односну на памучна и вунена предива. „Енглеска није успела да нас сузбије — кличу аустро-мађарски органи — она се на другом месту пакнадила.“ А то је друго место Србија, која од сад неће моћи више да наплаћује 8 на сто, као што је преклани уговорила са Енглеском, но сада је на сто на вунена и памучна предива, која су као што лорд Гранвил у једној ноти на енглеског посланика у Србији вели, „да ће од најважнијих грана трговине између Енглеске и Србије“. Ова „нова финансијска жртва“ може ли бити равнодушна Србији онда, кад она има да плаћа скупо попођену жељезницу, кад има да плаћа интересе и отплату Бонту-у за зајам који нам није ни био потребан? — Може

— Јер са приједом на исплату државног дуга ми бисмо могли да мало однамо исплатити и угузимајући реквизицију, па да не будемо Бонтуови дужници за 50 година! —

и ова „финансијска жртва“ бити правнодушна Србија и онда, кад њена влада удара по два и три на **најну исту радњу?**** Ево како је влада исправила своје погрешке у Бечу почињене. Не ћемо да питамо: докле ћемо овом низбрдицом, јер видимо, да ће монте морати ини докле год од наших државних кола буду држали дигни један Пироћанац, Мијатовић и Сом. Али ћемо да запитамо: Ко је имао право? Да ли „ми“ кад смо рекли, да ће влада своје погрешке исправљати „сводећи боље стање на љоре“ или има право Пироћанац кад се у „Видезу“ (бр. 75. од пр. год.) похвали „протоколом закљученим у Лондону? Ми велimo с намером — Пироћанац, јер ма да је лакомисленост Мијатовићева доволно позната, мање је познато, да у нашој влади седи човек још лакомисленiji од њега, а то је главом њен председник, само што он није тако и бе-зазлен као Мијатовић.

Благодарећи овој лакомислености пао је енглеско српски уговор од **22. Јануара 1880. год.**, а на његово мес-
то долази „Декларација“ од **22. Јула 1881. год.**

По њој своди се стечена стопа од 10% и 8% у 5% у **највећим предметима**, а за друге који Енглеску мање интересују лорд Гранвил задовољава се да изрази **своје сажалење што је Србија сама напустила своје интересе**. Тако н. пр. у ноти (од 8-ог јула по новом) на г. Локока вели: „**влада Њеног Величанства сажалење што је у уговору са Аустро-Угарском уде-по-диференцијална царина на пољ-ске алате. — Мера која је про-тивна интересима Србије; али* и у овом случају важност повластице коју је Аустрија себи осигурала, нетиче се тако много британске тр-говине.“**

На тај начин, уговор са Аустријом врши своје погибично дејство и напред и напаѓа; те докле садашњост руши, докле будућност слаби, он чупа из корена и оне тековине које су у прошlosti задобивене. Све то вреди о тековинама финансијским и економским, а да и не говоримо о губитку политичких користи, које су за уговор од 22. Јануара 1880. год. биле везане. Никада по њему неби могао лорд Гранвил рећи да се изрази „сукоб“ (*conflict*) између Србије и Гледстонове Енглеске, а то сад већ у својој пости од 8-ог јула (по нов.) на г. Локока поводом једнострane политike владе Пироћанчеве.

Политика је ова заиста, политика „без страховања“; она заиста, као што се хвали, савлађује земаљске послове „без избора и без страховања“, али без оног избора страховања којега немају ни деца кад смело у ватру скочу, па тек онда долазе до „страховања“ кад искуче опасност ватре, кад често и за њих и за све њихове драге и рођене зазвони фатална реч „доц-кан.“ —

Судбина је, у осталом, хтела да ову погодбу потпише г. Мариновић,

И. пр. на крчмару крчмарину и таксус дубашку, на пикаре трошарину, крчмарину и таксус дубашку.

* Ќоће ли се и после ове изјаве лорда Гранвила рећи у српској скупштини, да Аустро-Угарска не вође против Србије по против кон-куренције других држава! —

онај исти Маринковић који је препоручио и благословио владу и политику од 19-ог октобра, па њену „формулу“, собом и у Беч понео, а сад видимо да је с њом и до Лондона допръо. Тако брзо пружио му је Промисао богату награду. Он би могао бити задовољан, кад би му ово била и последња заслужна награда! Но ево на жалост, дође за њом и пропаст онога човека, кога је он као солидног препоручио а свога сина послао да му овде конак сафери. То му је другаји још не знамо да ли ћему бити и последња награда. Срећан човек! Још пре 25 година рекао је о њему Кипријан Роберт, француски књижевник: „ово је српски Таљеран, који је све упроштио, за што се прихватио.“

Господину

Тодору Туцаковићу

НАРОДНОМ ПОСЛАНИКУ ЗА ВАР. КРАГУЈЕВАЦ.

Београд.

Кад је 1858. дошло време, да се прекину властољубиве тежње извесних српских великаша, који су тако дugo стајали на пут народним тежњама, и великој српској идеји, кад је требало узубити стране штетне утиливе са нашег домаћег огњишта, и кад је требало дати живота давнашњој жељи и потреби српског народа: да се на престо поврати народна династија Обреновића, са којом су тесно биле везане и мисли о унутарњој слободи и о јединицу српског народа, — ми смо на супрот ондашњој грубој и тешкој сили, поклонили Ти наше поверење са надом, да га ти нећеш проневерити. И ти га ниси проневерил. Ти си га испунио онако, како је била не само наша него и свега српског народа жеља.

Од тога доба кад смо год били срећни, да се примамо нашег избора, ти си свагда достојно одговорио нашим жељама, и вазда си узвишен над најтајским страшима најсавесније заступа и бранио, како интересе општељубљене династије Обреновића, тако и интересе наше, интереса свега српског народа. Ово си и сада показао у потпуној мери; па зато ти овим изјављујемо нашу истиниту захвалност пуни ве-ре, да ћеш истрајати на путу, којим постојао идеја од 1858. год.

Поздрав теби и твојим друговима и правим пријатељима народним од **Твојих брачака:**
27. Јануара 1882. год.
Крагујевача.

Јован Сталаковић трг. Бож. М. Маринковић трг., Милоје Блазијац трг., Димитрије Лазаревић трг., Вељко Ненковић трг., Јеврем Николић трг., Петар Радонић сарадник Коста Модеровић, Светозар Павловић, Наум Р. Падигорић, Никола Кочић трг., Никола Јанковић мумџија, Јеремија Павловић, Станојло Стевановић, Сима Т. Палигорић, Коста Т. Палигорић, Танасије Миловановић трг., Трибун Палигорић, Димитрије Вељковић, Никола Палигорић, Апостол Николић дуванџи, Наум Борђевић месџија, Јако Јанићијевић трговач, Миленко Р. Максимовић адвок., Стеван Петровић дуванџи, Јован Димитријевић Чумићанин, Торђе Паљловић, трговач, Јамбор Анастасијевић, Милоје Стојковић наизбаци, Адам Димитријевић трговач, Риста Мијаиловић, Мијаило Стевановић, Риста Пешовић, Никола Јовановић сарадник, Милован Обрадовић сарадник, Лазар Гавриловић трговач, Марко Срењковић трг., Милоје Поповић трг., Миленко Шуковић адвокат, Радован Борђевић губаџија, Јован Цветојевчанин трг., Димитрије Павловић трг., Хади Стојан Жиковић мум., Мијаило Костић, Марко Павловић — Рамаћан, Наум Миладиновић т.г., Милан Миловановић, Љубисав Мильковић, Мијаило Миловановић, Зарја Обрадовић, Филип Јанковић, Алекса Борђевић сауну, Груница Арсић, Мијаило Борђевић трговач, Стојадин Миленковић трг., Мијаило Стефановић, Петар Миленковић, Коста Сте-

фовић, Радосав Јеремић, Сима Станковић, Јованча Трифуновић, Милан Мильковић, Коста Борђевић, Станоје Ненковић, Никола Стојковић, Јанко Стевановић, Лазар Петровић, Милисав Крстић, Коста Борђевић, Светозар Костић, Стојан Тодоровић, Вујо Миленковић адвокат Ни- кодије Томић трговач, Коста Поповић трговач, Лаза Поповић, Милисав Миленковић, Мика Аризовић, Младен Враћић трговач. В орје „Буриће“, Борђе Мијошевић, Милоје Мишић трг., Петар Радовић трг., Милан Борђевић, Павле Ђокић, Петар Мирковић, Илија Јовановић, Петар Стојановић, Новак Зековића, Петар Божић, Ранко Максимовић, Петар Наумовић, Јован Станић, Радован Максимовић, Марко Алексић трг., Тодор Тодоровић, Настас Димитријевић ација, Мика Аризовић, Благоје Недељковић, Јевта Јовановић, Милић Савић, Марко Стојадиновић, Милосав Пејовић, Јовица Петровић, Младен Петровић, Петар Арићић — Шећанин, Сима Палигорић, Јован Рачовић, Јован Илић, Димитрије Вуличевић, Никола Вукадиновић, Алекса Симоновић сарадник, Димитрије Илић сарадник, Борђе Васиљевић трговач, Милан Ристић, Јован Николић терзија, Марко Миленковић кмет, Љубомир Стојковић, Никола Анастасијевић, Сава Димитријевић, Јован Гавровић, Миленко Пантлиј, Риста Тешчић пекар, Младен Стојановић, Димитрије Николић, Илија Жиковић, Живко Стаменовић, Мијутин Васиљевић, Јован Кузмановић, Срећко Обрадовић, Радосав Ставејовић, Танасије Танасковић, Маринко Јанковић бакал., Димитрије Златановић ужар, Драгутин Новаковић опан, Благоје Борђевић бодија, Јован Недељковић, Коста Весковић међ., Васа Вељковић месан, Милош Стојановић наизб., Андрија Васиљевић, Вује Здравковић, Глиши Здравковић бак. Т. Тодоровић, Антоније Огњановић, Димитрије Кристић, Мијаило Јанковић, Илија Јазаревић опан, Милосав Поповић столар, Борђе Мијаиловић, Благоје Миленковић, Арсеније Пантовић, Сима Борђевић, Сима Милићевић, Сретен Миладиновић, Никола Радоњић кури, Милош Маринковић, Витко Поповић, Васа Богдановић, Сима Петровић, Радован Вучетић, Милоје Радојковић, Живорин Максимовић, Васа Јакимовић, Коста Чодић, Ђокић Палигорић, Танасије Урошевић, Стаменко Јовановић адв. Сава Ђојановић опанчар, Стеван Николић, Анта Миловановић, Милосав Радосављевић, Никола Ристић дуванџи, Наум Палић орин, Живојин Благојевић, Јаниће Ћирковић, Димитрије Николић, Миладин Сретеновић трг., Милосав Гвозденовић трг., Јозан Шапчанин трг., Петар Борђевић, Милоје Лазаревић механ. Коста Алексић трговач, Исаило Васиљевић, Радосав Димитријевић, Јован Денић кмет, Димитрије Милојевић кмет, са још 26 подп.ника, све-га 215.

Посланцима за срез Крушевачки г. 2.
Вујици Тодосијевићу и Смиљку

Бурићу

Браћо Посланци!

Повељевши народним вијета заузели то место са кога се Српском Народу срећа и несрћа дели. Народ српски у целоме своме пространству од „народне скупштине“ ишчекује побољшања својим личним тежњама за чинове и власнике, а великаши терајују своју личну мржњу према овом или оном лицу, гомилају оволови најрдану снагу на леђа и терет и онако претворавеног народа спреког.

Ако има кога у чиновништву који не-виши своју службу за коју је изабрао по закону — нека се казни и истера; а зашто да се на леђе радије снаге товари. У остале фазе појединачног рада скупштинског нећемо засада да узлазимо — вазма браћо у аманет остављамо да сами по-правите грешке ако их на души вашој осећате да сте их прошли скупштинске сесије узливом овог или оног власника учинили или вас браћо молимо да се у сваком решењу за које би вам глас и-мали да дате поводите једино по саве-стви вашој, која је највећи будилни чи-сти и поштеља. У ово име ми вам а преко вас и целој скупштини честитати можемо овогодишњи рад и урезати ва-шим именима петинску благодарност у противном проклетство народно чека вас неизбежно.

Нека Бог милостиви сачува српску скупштину од посланика подобрих Дро-бјаку и његовим друговима, који на том светом месту најбоље оправдају својим личним тежњама за чинове и влас-ништву, преврши нај-.

Живио Књаз српски Милан М. Обре-новић IV живио Књагиња Наталија живио Престолонаследник Александар.

Живели Посланци Народни који су свесни своме позицији.

Поверили ср. Крушевачког
Иван С. Савић свештеник

Петар Недељковић Младен Томић, Тома Милосављевић, Груја Борђевић Кирко Ајделевић Јова Мутавић Петар Ильја-товић, Аирам Милићевић, Ђокић Чолић Богослав Милосављевић, Вујица Павтић Миленко Гајић, Васа Костић, Аксентије Стефановић, Илија Савић.

Свештеници: Јосе Поповић, Алекса Поповић, Житељи ереџа Крушевачког : Велисав Ивић, Иван Гвозденовић Илија Јанчићевић, Драгутин Симоновић, Милоје Сесић, Здравко Гашић, Јова Радомић, Никола Јовановић, Мијајло Радивојевић, Милисав Атанасковић, Милоје Пантлиј, Милоје Стевановић, Милисав Богдановић, Њошића Илија, Љубомир Жикићевић, Веселин Милић, Заха-ко Милосављевић, Милоје Јајковић, Веселин Гвозденовић, Рада Симоновић, Вукоје Жиковић, Живко Томић, Славан Јанчићевић.

Ко је то што „обара најш- државни кредит“?

Париски лист „La France“, који је у прису вези са данашњом француском владом, има у броју од 7. фебруара ову белешку:

Г. Мијатовић, српски министар финансије, који је, као што је познато, стајао ономад у Париз, видео је јуче: Бонту, председника министарског савета, Фресинета, и министра финансије Леона Сеја.

Пропаст генералне Уније, особито је општила српску владу. Напи читаоци знају како се то друштво обезвадило са градите српске жељезнице, и било је овлашћено подиби ви у тој зајм од 100 милиона динара, за које је мени Србија. Но већ је било досад распродато обвезница, за 30 милиона, који је новак ушао у касе генералне Уније, а толико би кнезевина на сухо изгубила, да јој вије министар финансије могао ставити зајму на каузију од 4 милиона у баници франци, и на вредност које су положене у Србији за јемство. Г. Мијатовић цени, да ће се штета свести на 18 милиона, што је ипак огромна сумма за малену државу.

Оно г. Бонту је узврашао г. Мијатовић, да ће сви поверили ген. Уније примити 50 па сто. Но то је само нада, никако пак известност.

Што је српски министар финансије, дошао овамо да тражи, то је какво француско друштво, које би хтело примити да се српске жељезнице, једном рези, замени ген. Унију.

Од француске владе не иште он материјалне помоћи—и не би имала никаков повод да дати мује— него само моралну потпору у интересу француских државалаца српских обвезница.

Ако влада у којој учествује г. Мијатовић, не би успела да ујами, како било, извршење погодбе учињење даље године са ген. Унијом, она ће бити забачена, а влада која добије посеље ове, неће хтeti, о томе нема сумње, признати дуга према носиоцима обвезница, који би у том случају били стубоким отштешени.

Тако бар мисли г. Мијатовић и ето зашто се он уда у моралну потпору француске владе.

Ал у чему би се могла састојати та морална потпора? То је оно што би врло мучно било означити.

Толико „La France“, а слободно се може казати, и толико француска влада.

Ми смо у прошлом броју одговорили на виделов чланак од прошлога петка, којим владино клепало опет сина јед племене на опозициону штампу, што ова напада владу због изненадног пада предузимата српске жељезнице. Генералне Уније, и што разглажује да је земља с тога тешко отштешена. „Видело налази да је то непатриотски, да се тим обара нападу држави кредит у најважнијем тренутку,“ него што га обара сам наш министар својом клеветом на јаку будућност Србије!

И ви сте ипак тако бестидни те сметејош изустити на другога реч „бестидност“!

Наша штета

Уздање наше „мудре владе“ и њеног смотреног министра финансије, да ће маса пропале генер. Уније моћи платити поверилиштима 50 па сто, оснива се на нади, да ће удеоничари пропале банке по искању синдиката имати још да уплате неуплаћених 375 франака, на скаку удеоницу. Но како удеоничари то неће драговољно да плате, то би се ради тога морала покренuti парница, која по масу нема никаквог изгледа на успех. Као су ту изглед посебишиштви, види се отуда, што је, као што се јавља из Париза, синдикат пропале банке већ одузет од свог искања, јер ће имао чим да плати ни парничним трошковима.

СА НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Седница од 2. Фебруара 1882

На данашњем састанку одговорио је министар војни, М. Лешјанин, на интерпелацију Арсе Дреновца због неких злоупотреба окружног команданта крушевачке војске, што је приликом пропале једног батаљона стајаје војске кроз Крушевача силом натерао народну комору да преноси ствари тога батаљона, и што су том приликом многи народни војници кажњени, па и неки који су се телеграфским путем обратили министру војном и молили да казненима опрости, такође осуђени на затвор.

Одговор министров, основан на званичним извештајима, изазвао је жестоку дебату каја је за сво време састанка трајала. И већина и мањина скupштинска сложнице се у ослобођењу извештаја овима не смело ни то сметети с ума, ко нам је мени за солидност Бонтуога пријемник! Они исти који су вам јемчили и за солидност Бонтуога.

Према томе не може бити у нападају опозиције ни непатриотске побуде. Но баш као споменутие непатриотство у опозицији, да се мало разражувамо. А како оно беше, кад Аустрија стаде настављавати на прећашњу владу да јој изнуди уступке, који се само од васалне државе могу тражити и који воде правце до напуштања независности државе, па када се влада мушки одупре том обесном искању, — ко оно беше што покрену

против њега, и да ли из сличних због којих је дан пре „дисциплинирана“ већина скupштинске ударила на министра Гудовића и подржавала напад све док се није окренуло против Гарашанина, — о томе ће можда скоре прилике боље умети да одговоре. Свакојако остављају је заинтересовања добра и са својим „врло католичким“ Бонтуом, и са другим разним неправилним атентатима на српску државу независност, да се ипак напада на српску тако јадних сина, „огрэзах у партажском спленду“?

И ви још имате образа, ви сметејош да изустите реч „патриота“ и да је одричете опозицији?

Што се напослетку тиче „нечувене и невиђене безстидности“, том наиспалијаричком градвом „Видело“ живо опомиње на јону жену у народној причи „стрижену, кошено“. Муз вели да је трава кошена, жена хоће силом да је стрижена и никако не попушта, док је муж у јутине баци у воду: ал она још испод воде диге руку и показује прстима да је стрижена. Тако и „Видело“. Опозиција, уз коју је у том случају без икакве сумње скоро сај народ, вели да је „Видело“ бестидно, што га на Бонтуова брука не може да застиди, а оно грађају у својој ерамотији још опозицији пребадају бестидност.

Но вије само то једни моменат, који ће још већма збунити узврело јавно мишљење од како је наш „усређилац“ Бонту срамно живосан као варалица. У народном представништву чуло се тога дана и с једне и с друге стране тако ужасних — и у исто време жалосних речи против војске српске и старешина њених, официра, да смо мислили, да нисмо у српској већи у каквој туђој скupштини која има рачуна да напада на српске официре. Ми немислимо да правдамо изграде појединих официра и војених старешина ако их има и кад се износе на среду, или никако неможемо одобрити да се због појединих случајева напада на све па и на саму установу стајаје војске. То нити је праведно нити патриотично, нарочито дапас где се у суседству нашем боре једнокрвна браћа наша за опстанак свој. Кад бисмо и после тактике владине у Бонтуовом питању могли да видимо озбиљног рачуна о њој, ми бисмо с цуним правом пребацили кабинет Пироћанчевом што чланови тога кабинета ни једном речи не узеће у одбрану српске војске и њене старешине овако морамо да сажаљевамо тај појав и да бар попа Мил. Ђурића одамо пошту признавања што је једини од говорника тога дана усеред српске скupштине умео да разликује војску и старешине њене од оних који праве нереде.

Дебата је трајала читаво пре подне и свршена је с изјавом министра војног коју је скupштина узела на знање, да је у овој ствари напредише ислећење.

У истој седници поднео је владин посланик Мил. Богићевић оставку, коју је скupштина усвојила; а ново изабрани посланик за срез грочански, Св. Гарашанин, своје пуномоћије.

Седница од 3. Фебруара 1882

На данашњем састанку примила је скupштина већином гласова закључену конзулатарну конвенцију и трговачки уговор са Сев. америчким државама и са краљевином Холандијом. Дебате је било само око првог уговора са Америком. Т. Туџаковић, Ђурић, Нов. Милошевић и други из опозиције говорише против уговора што је закључен на основу аустро-угарског српског трговачког уговора као штетног по интересе земаљске. Ник. Панић ставио је претходно нека важнија

питања на известиоца одборског, Б. Нешића, у прилог обавештења скupштине, но известиоц је нашао да није дужан да на та питања одговори. То је, да се најблаже изразимо за осуду зна се да се у свим парламентима одбори и известиоци зато бирају да у споразуму с владом спреме све нужне податке који може да послуже скupштинарима као обавештење како би по савести својој, потпуно убеђени, дали свој глас. Друго је питање: какав је то материјал; или изићи пред скupштину као известиоца одборског и ограничити се на просто прочитање пројекта и сувопарног извештаја одборског, да је одбор свестрано испитао уговор и да га препоручује на примање, а не наводити скоро ничега, шта више рећи отворено да није дужан давати обавештења, — у том погледу, без сумње остаће београдски посланик Ђ. Нешић јединствен као известиоц одборски!

Председник: А. Ђ. Поповић отвара састанак у $9\frac{1}{4}$ час. пре подне.

За министарским столом: Пироћанац, Гарашанин, Новаковић, Радовић.

Читају се мозбе и жалбе, за тим нека питања на појединачне министре.

Председник: Пре него што се приступи дневном реду, јавља, да ће у будућем сазивати седнице у 8 часова и редовно прозивати посланике.

На дневном реду: конзулатарна конвенција и трговачки уговор са Сев. Америком.

Известиоц В. Нешић чита конвенцију и уговор заједно са извештајем одборским.

Т. Туџаковић: Прошле године при претресу о адреси захтевао је да се трговачки уговор са Аустро-Угарском заједи на основу равноправности. Тиме би државе касе дошли до много већих прихода џумрукских, одржали би се затвати и потпомогли зачетци наше индустрије. Но излада је нашла да добро, да не стаје чврсто на томе земљину, већ је пошла путем попуштања. То је последица да сад морамо све да попуштамо. Тако посматраје владе донеће рђавих последица и за занате и за трговину и зачетке индустрије. Према томе одсуто је противни сваком трговачком уговору који није закључен на основу равноправности, зато ће и против овог уговора као таког гласати.

Марко Петровић критише уговор са Аустро-Угарском и вели да је влада при закључењу тога уговора сипала са основе реципроцитета и приступила попуштању. И овај уговор са Америком утврђен је на том основу, зато може и он бити ислећен по земљу као и Аустро-Угарски. Задара је што се поданици страних држава објељивају од свих обавеза. Тиме се ствара привилегисан положај страница у земљи. Наводи како је Америчка производња поплавила цео свет, па ће иштити и нашу производњу. Но кад смо Аустро-Угарској све то признати која насе у сајкој прилици скептоласти, налази да нема разлога да скupштина одбаци уговор са Америком.

Ник. Панић: Пре њо што се упусти у саму ствар моли известиоца да му објасни који артикли наши иду у Америку који се из Америке у Србију уносе и какве такве постоје. Даље каква права уживају највећи повлашћени државе у Америци, и каква Америка истим државама пружа.

Нешић известиоц: Налази да није дужан на то питање да одговори. (Немир у опозицији) и вели Панићу да је сам требао да се упозна са целим стајем стварији, а не да пита.

Панић: Кад вам је скupштина поверила да је у ње уђете у одбор финансиски и овај вам поверио дужност да проучите потанко ове уговоре пре по што пред скup-

литину изијете. Ви сте могли и требали изискати од владе да оно нужно обави штету да и га написи питање одговорите. Тирди да уговор просто није испитан, нити су пруочени уговори које је Америка с другим државама закључила. У извештају неманичких штета што би могло служити као објашњење, њима се просто преизоручује примање уговора. Већ то по себи било би довољно да сваки посланик гласа против њега. Осуђује лајски уговор са Аустро-Угарском јер нас је оптијети. И сада тај наш рјав положај у који смо дошли према Аустро Угарској преносимо на све државе. С тога не може гласати за уговор.

Мил. Ђурић Трговачки уговор закључен са Енглеском далеко је повољнији од уговора закљученог са Аустро Угарском, па ипак се тај уговор некад осуђивао но нисмо се на том зауставили. Уговор закључен са Аустро Угарском далеко је штетнији по индустрију, занате и трговачке интересе наше. Њиме смо постали надничари те државе. Ако је влада пошла тим штетним путем по самосталност политику и економију, он веће да је потномаже. Одеудно је простирија мојног конкуренција.

Нов. Милошевић Чуди се известиоцу и влади што буте код народни посланици тражи обавештења. Може ли посланик онда такав уговор примити? Шта ће да каже народу код га запитају за тај уговор и од какве је вајде? Мора казати штета на владу и одбор вељда се просто хтело да се отвори као консулско место у Америци.

Љуб. Ђидић Ми смо у Нишу одобрили трговачки уговор са Енглеском. Људи који су тај уговор у новинама најчешће осуђивали и махне му налазили, закључили су код су дошли на владу трговачки уговор са Аустро Угарском на много већу штету земље и окрњили су и овај добитак који је влада и скupштина у Нишу земљи извојевала. Сад код је та погрешка и штета учињена, све једно је гласали ми за или против овог уговора који је природна последица закљученог уговора са Аустријом. Њему је жао и он осуђује да је влада напустила што је за државу било добисно. Замера што влада или не зна или неће да објасни скupштини какве користи можемо очекавати од овог уговора; С тога је противан уговору о коме нико не може да даје обавештења.

В. Јакољевић упућује говорнике из опозиције на лајски трговачки уговор са Аустро Угарском да се из њега обавесте, јер Аустрија ужива право највеће најчешће државе. Слаже се с поп Марком Петровићем да се уговор прими.

Д. Котић Редко је који уговор примио с потпуним обавештењем па тако и овај. Кад је уговор утврђен на основу уговора са Аустро Угарском онда не може ни од њега бити користи по земљу с тога је против уговора.

А. Озаровић Од Сев. Америке имајемо све користи које уживају и друге државе. Америка не тражи од нас више него што нам даје. Уверен је да се равноправно проговарало. Гласа за уговор.

Б. Милетић Сва је погрешка што је закључен уговор са Аустро Угарском. Кад нас на сваком кораку сузбијају од кад смо онда могли равноправно преговарати. Наше спољне прилике постале су горе него за време васалства. Уговор није свестрано испитан код известијац не уме да даје обавештења. Гласа против.

Министар Пироћанац Говорници из опозиције говоре о овом уговору, но критишу целу радњу владе при закључивању уговора. Само се губи време, што критишу лајски уговор са Аустро-Угарском који је скupштина усвојила и властала потврдио. Овај је уговор проста декларација у смислу највеће најчешће државе народа. Не разуме прекор Т. Туџаковића да уговор није закључен на основу равноправности. Ми смо се поглавали са Аустријом, тражили смо више и добили мање. Тако је и Аустрија чинила. Влада је закључила тај уговор што је користан по земљу. Ви бете нас ту-

жити, ако тај уговор не ратификујемо. Спомиње користи од њега, и. пр. скупољу говеђег меса. Каже да влада преговара са Француском, Немачком, Русијом, Турском и Румунијом да закључи таке уговоре. Велики да то нису питања политичка но земаљске природе и да се до боли уговора није могло доћи, зато може скupштина равнодушно пристати.

Р. Милошевић очекивао је да ће министар-председник дати обавештења на љапшићево питање, но се преварио. Једно је јасно да нам Америка признаје право највеће најчешће народа. Одбор је требао изнети та права која уживају ти народи, и побринути се да нас обавесте каквој тарзији подлеже артикли наши. Тражи обавештење због јавног мењања. Министар-председник је бар требао објаснити каква ће права уживати наши трговци који с Америком раде. Одбор је био дужан да свестрано ствар испита и кад то вије учинио, нисмо им криви што морамо гласати против уговора.

М. Петровић објашњава свој говор да је из понижавања према америчком народу за уговор, кад смо та права већ признали Аустрији. Тиме ћемо створити Аустрији мојног конкуренција.

После попса Марка говорили су: М. Милићевић и С. Стевановић (за) обје правдајући уговор због капитулација. Сима Милошевић С. Несторовић (против), Озаровић (за), Раша Милошевић и Н. Пашин (против), Др. Рајовић (за). Р. Поповић (против), Марко Богдановић (за). Ареа Дренојац и Тодор Туџаковић (за), који је објаснио министру-председнику како он разуме равноправност. Најзад је говорио известијац са јединицом и председник министарства Пироћанац.

По свршетку претресу стави председник на гласање. Већина прима уговор. Долази конвенција и уговор са Холандијом.

Известијац чита уговор и извештај одборске.

Н. Пашин изјављује да ће опозиција из истих узрока као и код уговора са Америком против гласати.

Пошто више говорника није пријављено, ставља председник и овај уговор на гласање.

Већина га усваја.

Секретар чита указ кнезев, којим се овлашћује министар финансије да поднесе скupштини закон о установљењу сточарских заводова.

Састањак је закључен у $1\frac{1}{4}$ часа по подне.

◆◆◆

Претплатна на

„Дар Мар“

прима се непрекидно. Претплатити се може код сваке местне поште Администрација „Дар-Мара“ прима претплату од 9 — до 12 пре, и од три до 6. после подне.

Уредништво „Дар Мара“

Огласи

Тражи се

Једна солидно зидана кућа са 5—6 соба, кујном и осталим привладностима у — улицама снаже главне полиције и око позоришта да куни на отплату.

Који би такову имао и на отплату за неколико година продати је хтео, нека изволи јавити се уредништву овог листа.

ТРАЖИ СЕ ЈЕДАН СТАН СА две до три собе без намештаја за самца у околини теразије.

Упитати у штампарији код „Светог Саве.“

ЛОВАЧКО ОРУЖЈЕ ГАЛАНДА

првог фабриканта европског; 13. rue d' Hauteville, Paris, са фабриком у Бирмингему и у Лиджу.

Албум Галандов, велико дело о оружју шаље се грatis и франко, на захтев преко плаќеног писма.

M. Galand, fabricant d' armes 33. rue d' Hauteville, Paris.

8—52

Свакоме бесплатно одправља

упутство за потпуно излечење у тајности и са мало трошка, тајних болести скорашиња и застарелих само ваља писати:

EYMIN, Vienne (Isère) France.

Способни агенти

потребују за продаја баденских лолова од 1845, који ће сви скупа до 1886, са згодитима да се извуку, заједно у групи са 3. проценом. кнезовија спасних Прерија-ловова, са уплатом по 5 фор. и 18 фор. месечно; за рад добијају агенти добар проценат.

Франко-оферти нека се шаљу

Bankvereinigung

Grün & Co.

Amsterdam Hollaud

Прилепчије болести

Болести коже, чирење, крвне болести и т. д. лече се

Депутативним двоглавима

Др. Оливијера

одобреним медицинским академијом у

Паризу и владом и четиригодишњим искуством публике заједнички као изврши, употребљују се у болницама. Извесно лечење овим молним депутативом од улцера, екулмана, афекција скорашиња и застарелих, случаја консективних у устима и гушти итд.

24.000 франака награде

да никаква друга метода нема ових изврших својстава. Лечење пријатно, браз, невино и поуздано. 62 rue de Rivoli Paris.

Конзултације од подне до 6 сати и реко писама.

Schlittschuhe

за

цајање на леду Американске Наливаја обичне са кајишинима од сваке величине добили смо ових дана.

Браћа Карапешини

ЛАМПЕ

Берлинске познате као најбоље и најлепше и то асталске

сеће и дуварске добили смо ових дана.

Браћа Карапешини.

TAMAR INDIEN плод за чишћење GRILLON освежавајући проприв затвора и шуљева најпријатије среће чишћења за дечу.

Grillon, pharm. 27. Rue Ramduteac, Paris

Каса сигуни против ватре и лопова добија смо у комисион из фабрике K. Польдер и кумп. из Беча која је на светској изложби Бечкој добила највећу премију: диплому признатавости.

Браћа Карапешини

Мојој почивашој супрузи

АННИ

даваћу 6 фебруара, у Суботу у $9\frac{1}{2}$ часова пре подне, годишњи парастос у палиулекој цркви.

Молим пријатеље да изволне присуствовање овом спомену.

С. П. Бајаловић

професор

